

Gonca TÜRK ¹

¹İstanbul Arel Üniversitesi, Güzel
Sanatlar Fakültesi, Grafik Tasarımı
Bölümü, İstanbul, Türkiye

Sanat ve Animasyonda Simgesel Bir Nesne Olarak Ananas: Betimleyici ve Kültürel Bir İnceleme

The Pineapple as a Symbolic Object in Art and Animation: A Descriptive and Cultural Study

Öz

Doğanın renkli ve besleyici armağanları olan meyveler, yalnızca beslenme unsuru değil, aynı zamanda estetik güzelliğin, bolluk ve bereketin sembolü olarak şiir, sanat ve tasarım alanlarında da yer bulmuşlardır. Bu meyveler arasında ananas, özellikle Batı kültüründe sahip olduğu tarihsel ve sembolik anlamlar nedeniyle öne çıkmaktadır. Bu çalışma, ananasın tarihsel, kültürel ve görsel bağlamlarda; nasıl bir işlev üstlendiğini araştırmaktadır. Araştırmanın temel amacı, ananasın bir doğa nesnesi olarak sanat, tasarım, din ve animasyon gibi alanlarda nasıl sembolik olarak kullanıldığını incelemektir. Araştırma soruları: Ananasın tarihsel ve kültürel geçmişi nedir? Din ve tasarımda ananas hangi sembolik işlevlere sahiptir?, Ananas animasyonlarda görsel ve anlatımsal olarak nasıl kullanılır? Araştırma, doğadan alınan objelerin anlamlı bir şekilde seçilmesinin ve kullanımlarının animasyon ve tasarıma kültürel zenginlik kattığını savunmaktadır. Araştırma yöntemleri betimsel analiz, kütüphane araştırması ve örnek çalışması kullanılmıştır. Sonuç olarak Ananas, animasyonlarda genellikle egzotik bir atmosfer yaratmak, mizahi öğeler eklemek veya sembolik anlamlar taşımak amacıyla kullanılır. Kültürel bağlamda ise ananas; sıcaklık, misafirperverlik, bolluk ve tropikal yaşam tarzı ile özdeşleşmiştir. Öneri olarak görsel tasarım ve animasyonda kullanılan objeler bilinçli bir sembolik seçim süreciyle belirlenmelidir. Bu sayede görsel anlatılar daha anlamlı, kültürel olarak daha derin hale gelir ve izleyici ile kurulan iletişim katmanlı bir yapıya kavuşur.

Anahtar Kelimeler: Animasyon, İllüstrasyon, Tasarım, Meyve Sembolleri, Ananas

ABSTRACT

Fruits are essential elements of human life, offering both nourishment and aesthetic value. They hold a unique place in poetry and art, serving not only as descriptive elements but also as metaphors and symbols with deep meanings. Poets use fruits not just for depiction but also to convey symbolic significance. This study focuses on the pineapple, exploring its history, symbolism, and role in religion, design, and animation. Data were collected through a literature review using descriptive analysis, library research, and case studies. The findings indicate that pineapples are often used in animation to create an exotic atmosphere, add humor, or convey symbolic meanings. In some cases, such as *SpongeBob SquarePants*, they serve as key setting elements, while in others, they appear as background details. Culturally and symbolically, pineapples are associated with warmth, friendship, and a tropical lifestyle. As a recommendation, objects should be carefully selected and studied in design and animation for their symbolic meanings. This approach can enhance the depth and cultural richness of design and animation, fostering greater social and cultural awareness.

Keywords: Animation, Illustration, Design, Fruit Symbols, , Pineapple

Giriş

Meyveler, şiirsel imgelerde hem bireysel hem de toplumsal anlamlar taşır. Örneğin, elma, Batı edebiyatında yasak arzuların ve bilginin sembolü olarak öne çıkar. William Blake'in "The Sick Rose" şiirinde gül ve elma, aşkın karmaşıklığını ifade ederken, doğanın estetik unsurlarını da şiire taşır. Doğu edebiyatında ise nar, doğurganlık ve sonsuzluğu temsil eder. Fuzulî'nin "Leyla ile Mecnun" eserinde nar, aşkın ve bağlılığın sembolü olarak yer alır. Şairler, narın rengini, dokusunu ve çekirdeklerini estetik bir metafor olarak kullanarak okuyucunun duyularını harekete geçirmiştir. Ananas (*Ananas comosus*), ananasgiller (*Bromeliaceae*) familyasından, sıcak ülkelerde yetişen bir bitki ve onun meyvesidir.

Geliş Tarihi/Received 21.05.2025
Revizyon Talebi/Revision Requested 02.10.2025
Son Revizyon/Last Revision 03.10.2025
Kabul Tarihi/Accepted 03.10.2025
Yayın Tarihi/Publication Date 31.10.2025

Sorumlu Yazar/Corresponding author: Gonca
TÜRK

E-mail: goncaturk@arel.edu.tr

Cite this article: Türk, G. (2025). The pineapple as
a symbolic object in art and animation: A
descriptive and cultural study. *Art Vision*, 31(55),
240-248.

<https://doi.org/10.32547/artvision.1703591>

Content of this journal is licensed under a Creative Commons
Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

Anayurdu Güney Amerika'dır. Meyvesi iridir, üstünde bir demet yaprak vardır. 1555'te Jean de Léry tarafından Brezilya'da bulundu, oradan İngiltere'ye götürüldü, sonra Fransa'da yetiştirildi. Ananas genelde 1-1,5 metre boylarında ve bazen daha uzun, parlak, uzun, mumsu yapraklı bir görünümü olan, kısa ve tıknaz kök yapısına sahiptir. Meyve oluşumu sırasında 200'e kadar çiçek oluşturabilme kabiliyetine sahiptir. Çiçekleri bir araya gelerek ananası oluştururlar. Üst kısmında fibonacci dizilimine göre yapraklanma oluştururlar (Anderson, 2015, s. 38).

Ananas" sözcüğü Türkçeye, 19. yüzyılın ikinci yarısında Fransızca aracılığıyla girmiştir. Fransızcaya ise Portekizce üzerinden, Tupi-Guarani dillerinde yer alan ananá kelimesinden aktarılmıştır (Nişanyan, t.y.). Ananas meyvesi biçimsel olarak kozalaklı çam ağaçlarının üreme organlarına benzediği için, Avrupalı kâşifler tarafından ilk karşılaştığında İngilizcede "çam elması" anlamına gelen pineapple, İspanyolcada ise "çam" anlamındaki piña adlandırılmaları tercih edilmiştir. Ananas (pineapple) ve çam kozalağının (pine cone) sembolik düzeyde ortaklık göstermelerinin nedeni yalnızca etimolojik veya terminolojik bağlantılar değil, aynı zamanda biçimsel benzerliklerdir. Nitekim hem ananas hem de çam kozalağı, bitkilerin üreme organı olmaları sebebiyle doğurganlıkla ilişkilendirilmiş; bu bağlamda sanat eserlerinde ve hükümdarların mekânlarında sembolik bir unsur olarak kullanılmıştır. Ananasın iktidar sahiplerince sergilenmesi, doğurganlık anlamından refah ve güç temsiline doğru bir dönüşümü de beraberinde getirmiştir. Francesca Bowman, Ananas: Meyvelerin Kralı adlı eserinde, II. Charles'a sunulan ananasın Karayipler ile Kuzey Atlantik Okyanusu arasında yer alan Barbados Adası'ndan gönderildiğini belirtmektedir. Dönemin tanıklarından ünlü yazar John Olin ise 1668 yılında Fransız büyükelçisi onuruna düzenlenen ziyafette II. Charles'ın ilk kez ananas tattığı anı kayıt altına almıştır (Smith, 2005, s. 28).

Yöntem

Bu çalışma nitel araştırma yöntemlerine dayanmaktadır ve özellikle betimsel analiz, literatür taraması ve örnek olay incelemesi yaklaşımlarını içermektedir.

Verilerin toplanmasında temel yöntem belge ve kaynak analizidir; bu kapsamda konuya ilişkin akademik, tarihsel, sanatsal ve medya kaynakları sistematik biçimde incelenmiştir.

Örneklem Seçim Kriterleri:

Çalışmanın örnekleme, ananasın farklı disiplinlerde (sanat, mimari, edebiyat, din, animasyon ve tasarım) kültürel ve sembolik işlevlerini temsil eden eserlerden oluşturulmuştur. Seçim sürecinde şu kriterler esas alınmıştır:

Tarihsel Temsiliyet: Ananasın belirli bir dönemde (ör. 16.-18. yüzyıl Avrupa sanatı, sömürge dönemi Amerika'sı, modern tasarım) sembolik bir anlam yüklenmiş olması.

Kültürel Çeşitlilik: Batı ve Doğu kültürlerinden, farklı coğrafyalara ait örneklerin (ör. Avrupa mimarisi, Çin kültürü, Maya/ Aztek ritüelleri, Hindistan mimarisi) dengeli biçimde dâhil edilmesi.

Disiplinlerarası Görsellik: Yalnızca edebî veya yazılı kaynaklara değil, aynı zamanda görsel sanatlar, mimarlık ve tasarımdaki somut eser örneklerine odaklanılması.

Erişilebilirlik ve Belgelilik: Literatürde akademik olarak çalışılmış, arşivlerde veya dijital kaynaklarda belgelenmiş eserlerin tercih edilmesi.

Animasyon Örnekleri İçin: Kültürel bilinirlik, uluslararası erişilebilirlik ve ananasın görsel/semantik bir unsur olarak işlev kazanması.

Veri Toplama: Akademik makaleler, sanat tarihi kaynakları, dijital arşivler, mimari kataloglar ve animasyon yapımlarından derlenen veriler sistematik biçimde incelenmiştir.

Betimsel Analiz: Ananasın sembolik anlamları tarihsel ve kültürel bağlamda çözümlenmiştir.

Karşılaştırmalı Analiz: Farklı disiplinlerdeki eserlerde ananasın işlevleri benzerlik ve farklılıklarıyla değerlendirilmiştir.

Örnek Olay İncelemesi: Seçilen animasyon, mimari ve sanatsal örnekler üzerinden görsel çözümlemeler yapılmıştır.

Bulgular

Ananas Meyvesinin Sembolik Anlamları

Edebiyatta Ananas

Edebiyatta bir sembol olarak ananas, sanatçılar, yazarlar ve şairler tarafından hayırseverlik, nezaket ve ilahiliği temsil eden bir unsur olarak kullanılmıştır. Yerli Amerikan, Avrupa ve Çin kültürlerinde ananas, hem iyi şansın simgesi olarak kabul edilmiş hem de şifa amaçlı kullanılmıştır. En egzotik meyvelerden biri olarak görülen ananas, Avrupa ülkelerinde 20. yüzyılın başlarına kadar yalnızca zengin sınıfların tüketimine özgü bir yiyecek olarak değerlendirilmiştir. Maya ve Aztek kültürlerinde ise ritüel amaçlı kullanılan ananas, bu yönüyle statü ve ilahi ruhun sembolü haline gelmiştir. Ananasın tepe yaprakları Avrupa kültüründe kraliyeti, Çin kültüründe ise geleceği öngörmeyi sembolize etmektedir (Goldstein, 2003, s. 54).

Çin kültüründe ananas, sivri uçlarının "geleceği görebilen gözleri" temsil etmesi nedeniyle iyi şansın simgesi olarak görülmektedir. Singapur mitolojisinde, yeni bir ev veya iş yerine ananas yuvarlamanın talih getirdiğine inanılırken, Hokkien bölgesinde ananas hediye etmek iyi dileklerin ifadesi olarak değerlendirilmektedir.

Ananas aynı zamanda kutlama ve misafirperverlik sembolü olarak farklı kültürlerde önemli bir rol üstlenmiştir. Güneydoğu Asya kültürlerinde ananas, kutlama ve misafirperverliği temsil ederken; Çin’de Ay Yeni Yılı törenlerinde gelecek refahın simgesi olarak tüketilmektedir. Avrupa ve popüler kültürde de ananas, misafirperverliğin simgesi kabul edilmiş; Brezilya’da “Kral Çamı” olarak adlandırılan ananasın, kıyılara dönüşüyle misafirperverlik inancı pekiştirilmiştir. 18. yüzyıl Kuzey Amerika’sında ise ananas, dikenli ve püsküllü yapısı nedeniyle hem misafirperverliği hem de olumsuz enerjilerin uzaklaştırılmasını simgelemiş ve bu nedenle evlerin girişlerine yerleştirilmiştir. Hristiyanlıkta da ananas, misafirperverlik ve Tanrı’nın lütfunu temsil eden bir sembol olarak İncil’de anlam bulmuştur.

Lüks ve Statü: 16. yüzyılın ortalarında Avrupalılar, egzotik tadı ve görünümü nedeniyle Karayipler’den ananas ithal etmişlerdir. Avrupa’da nadir bulunması, ananası lüksün ve toplumsal statünün bir göstergesi haline getirmiştir. Aynı dönemde İngiliz aristokratları, zor yetiştirilen bu meyveyi egzotik bir ayrıcalık olarak görmüşlerdir. İskoçya’da Dunmore’un konutunun ananas biçiminde inşa edilmesi, bu sembolizmin mimariye yansıyan örneklerinden biridir.

Hawaii: Hawaii kültüründe ananas, hoş geldin, mutluluk ve misafirperverliğin simgesi olarak kabul edilmektedir. Yerel dilde Hala Kahiki olarak adlandırılan ananas, 16. yüzyılda İspanyol denizciler tarafından iskorbüt hastalığını önlemedeki rolü nedeniyle İspanya’ya götürülmüştür. Hawaii’de ananas, adalara güneş ışığı getiren tropikal mutluluğun sembolik ifadesi olarak görülmektedir (Şahin-Çeken, 2022).

Arkadaşlık: Popüler kültürde ananas, dostluk ve sıcaklığı temsil etmektedir. Sömürge dönemi Amerika’sında, ananas misafirlere hediye edilerek dostluk ve misafirperverlik simgesi olarak kullanılmıştır. Asya kültürlerinde ise ananas, dostluk ve birlikteliğin simgesi olarak mimaride yer almış; Karayip Adaları’nda ise dostluk ve sevginin göstergesi olarak ev dekorasyonlarında ziyaretçileri karşılamak için kullanılmıştır (Quin, 2022).

Rüya: Rüya tabirlerinde ananas, mutluluk, neşe ve zevki sembolize etmektedir. Rüyada ananas yemek, bolluk ve iyi şans temsil ederken; başkalarından ananas almak, çekingenlik ya da ihtiyatlı olmayı simgelemektedir. Ananas suyu içmek kısa vadeli mutluluğun, birine ananas fırlatmak ise hayattaki tehlikenin işareti olarak yorumlanmaktadır (Miller, 1998).

Ananas üzerine gezginler, kâşifler, botanik meraklıları ve bahçıvanlar tarafından kaleme alınmış geniş bir literatür, Biyoçeşitlilik Mirası Kütüphanesi aracılığıyla incelenebilmektedir. Bu eserler, ananasın yalnızca biyolojik çeşitliliğini değil, aynı zamanda tarihsel, botanik, bahçecilik,

kültürel, ekonomik, mimari ve sanatsal boyutlarını da yansıtmaktadır. Dijitalleştirilmiş bu kaynaklar, bitki bilimcilerden tarihçilere, sanatçılardan kültürel araştırmacılara kadar farklı disiplinlerden araştırmacılar için zengin bir inceleme alanı sunmaktadır. 17. yüzyılda yaşamış Hollandalı tüccar Pieter de la Court’un ifade ettiği gibi: “İnsan ona bakmaktan asla bıkmaz” (Literary Devices Editors, 2013).

Matematikte Ananas

Ananas, yalnızca kültürel ve sembolik anlamlarıyla değil, aynı zamanda doğadaki matematiksel düzenin somut bir örneği olarak da dikkat çekmektedir. Ananasın yüzeyinde yer alan pulların spiral biçimindeki düzenlenişi, matematikte “Fibonacci dizisi” olarak bilinen kavramla doğrudan ilişkilidir. Fibonacci dizisi, her sayının kendisinden önce gelen iki sayının toplamına eşit olduğu bir sayı dizisidir (0, 1, 1, 2, 3, 5, 8, 13 ...). Bu matematiksel ilkenin ananasın yapısal formunda gözlemlenmesi, biyoloji ile matematiğin kesişim noktasına işaret etmektedir. Ananasın yüzeyinde bulunan pullar, farklı açılardan bakıldığında birden fazla spiral yönü ortaya koyar. Bu spirallerin sayısı çoğu zaman Fibonacci dizisindeki ardışık sayılarla uyum göstermektedir. Örneğin, bir ananasın yüzeyinde 8, 13 veya 21 spiral sıklıkla gözlemlenebilir. Bu durum, yalnızca estetik bir düzen oluşturmakla kalmamakta, aynı zamanda bitkinin büyüme sürecinde biyolojik verimliliği ve simetriyi sağlamaktadır. Doğada “altın oran” olarak bilinen matematiksel oranın bitkilerdeki yaprak dizilişi (phyllotaxis) ile ilişkili olduğu bilinmektedir. Ananasın spiral yapısı da bu düzenin bir örneğini oluşturarak bitki dünyasında matematiksel prensiplerin nasıl kendiliğinden geliştiğini göstermektedir. Bu bağlamda, ananas yalnızca biyolojik bir varlık değil, aynı zamanda doğanın matematiksel estetiğinin sembolik bir temsilcisi olarak değerlendirilebilir. Bu örnek, doğadaki canlı organizmaların gelişim süreçlerinde matematiğin işlevsel ve estetik yönünü birlikte yansıttığını göstermektedir. Dolayısıyla, ananasın spiral yapısının incelenmesi, tasarım, mimarlık ve sanat alanlarında da ilham verici bir kaynak oluşturmakta; doğa ile insan yaratıcılığı arasındaki köprüyü güçlendirmektedir (Literary Devices Editors, 2013).

Dinde Ananas

16. ve 17. yüzyılların erken Hristiyan sanatında ananas, refah ve sonsuz yaşamın simgesi olarak kullanılmıştır. Bu dönemde, Kolonileştirilmiş Amerika’da ananas, güçlü bir sembolik değer kazanmış; “Hoş geldiniz”, “Refah içinde olun” ve “İstedığınız gibi ibadet edin” mesajlarını temsil etmiştir. Charleston, 1670 yılına kadar uzanan tarihiyle önemli bir liman şehri olup, çok sayıda kale, savaş, ticaret ve turizm etkinliğine ev sahipliği yapmıştır. Bu bağlamda, ananasın Charleston’daki kullanımı, yukarıda belirtilen sembolik anlamların bir birleşimini yansıtmaktadır: bir yandan Hristiyan dini değerlerini, diğer yandan zenginlik ve sosyal

statüyü, ayrıca misafirperverliği temsil etmesi açısından dikkat çekicidir. Örnek görsel 1 de bu döneme ait tasarım vardır.

Görsel 1

Welcome Friends, 1980, Dijital Tasarım, ABD

(Sarah, 2012).

Charleston’da ananas ile ilişkili “karşılama” uygulaması iki aşamalı bir süreç olarak gözlemlenmiştir. İlk aşama, denizci kaptanların (görünüşe göre bu uygulama Karayipler, Avrupa ve Sömürge Amerika’daki liman şehirlerinde de yaygındı) deniz yolculuklarından döndüklerinde verandalarının veya bahçe kapılarının dışına taze ananas asmalarıyla ilgilidir. Bu davranış, evin erkeğinin bir süreliğine geri döndüğünü topluma bildirir; aynı zamanda seyahatlerinden getirdiği hatıra eşyaları ve evin efendisi olduğunu simgeler. İkinci aşama, Charleston’daki evlerin, şehirde bulundukları süre boyunca, gezginleri veya askerleri sıcak bir yemek veya kısa süreli konaklama ile ağırlamaya istekli olduklarını gösterecek şekilde organize olmalarını içerir. Bu uygulama, Hristiyanlıkta iyi bir davranış olarak kabul edilen misafirperverlik ilkesinin somut bir yansımasıdır. Dolayısıyla ananas, Charleston’da ticaret, uzun deniz yolculukları, zengin sofralar, ev dekorasyonu ve sanatla iç içe geçen bir karşılama ve misafirperverlik sembolü olarak işlev görmüştür. Arkadaşlar ve aile bireyleri, İsa’nın doğumunu kutladığımız, gösterişli yemekler hazırladığımız ve hediyeler verdiğimiz Noel döneminde, ananas aracılığıyla refah ve sıcaklığı somut olarak deneyimleme olanağı bulmuşlardır. Örnek olarak bu döneme ait tasarım görsel2de vardır.

Görsel 2

Anonim, Ananas tanrıçası, 1980-1990, Bull Snout that does not Respect, Koleksiyon: Carmine Devivi San Pablito; Pahuatlán Municipality; Puebla State; Mexico

(Americanindian, t.y.).

Ananasın Mimari Sembolizmi

Ananas, mimaride dekoratif bir öge olarak uzun bir kullanım geçmişine sahiptir ve özellikle Gürcü ve Viktorya dönemi yapı süslemelerinde yaygın biçimde gözlemlenmektedir. Klasik mimaride ananasın sembolik önemi, misafirperverlik ve karşılama ile olan güçlü ilişkisine dayanmaktadır. Avrupa’da nadir ve egzotik bir meyve olarak algılanması, onun keşifler ve denizaşırı yolculuklarla ilişkilendirilmesini sağlamıştır (Williams, 2017).

Görsel 3

Ananas finallerinin kullanımı, 18.yüzyıl, Dunmore, İskoçya

(Coade, t.y.).

Kapı direklerinde ananas formundaki finiallerin kullanımı, ev sahiplerinin misafirlerine sıcaklık ve samimiyet duygusunu iletmesinin bir aracı olarak işlev görmektedir. Genellikle taş veya metalden üretilen bu finialler, stilize edilmiş ananas biçimine sahiptir ve çoğunlukla kapı direklerinin veya sütunların tepe noktalarına yerleştirilmektedir.

Görsel 4

Ananas Finallerinin Kullanımı, 18.Yüzyıl, Chiswick Evi, Londra

(Coade, t.y.).

Ananas finiallerinin kullanımına örnek teşkil eden yapılardan biri, İskoçya'daki Dunmore Pineapple'dır. Bu özgün yapı, 18. yüzyılda inşa edilmiş olup finial olarak büyük bir taş ananas barındırmaktadır. Bir diğer örnek ise Londra'daki Chiswick House'un girişinde görülmektedir; burada kapı direkleri, 18. yüzyılın ortalarında eklenen ananas finialleri ile taçlandırılmıştır (Coade, t.y.).

Sömürge dönemlerinde ananas, nadir ve pahalı bir meyve olması nedeniyle zenginlik ve statünün simgesi olarak değerlendirilmiş; yalnızca yüksek gelir sahibi aileler evlerini ananas motifleriyle dekore etme imkânına sahip olmuştur. Günümüzde ise ananaslar geçmişe kıyasla daha erişilebilir hale gelmiş ve dekoratif bir unsur olarak yaygın biçimde kullanılmaktadır (Taylor, 2012, s. 42).

Ananas, günümüzde özellikle Hindistan'da yaygın bir şekilde bulunmakta ve oldukça popülerdir; ülke, aynı zamanda küresel ölçekte beşinci büyük ananas üreticisidir.

Görsel 5

Ananas motifi, Paigah Tombs, 1786, Hyderabad, Hindistan

(Kanisetti, t.y.).

Görsel 6

Ananas Motifi, Bina Adı: Qutb Shahi, Mimar: Abinaya Sivagnanam, Yapım Tarihi: 16. ve 17. Yy., Heydarabad, Hindistan

(Kanisetti, t.y.).

Golconda/Haydarabad merkezli Kutub Şah hanedanı, Telangana'nın büyük bir bölümünü yönetmekteydi ve bu pahalı, egzotik meyveyi zenginlik ve sağlık sembolü olarak değerlendirmekteydi (Rodriguez, 2020). Charminar ve modern Haydarabad'daki yalnız mezarlar gibi anıtlar, özellikle Abdullah Kutub Şah döneminde (r. 1626–1672) ananas motifleriyle süslenmiştir. Hanedan 1724'te Nizamlar tarafından yerinden edildikten sonra, ananasın sembolik çekiciliği hâlen korunmuştur. Nizamların Haydarabad eyaletinde önemli soylularından Paigah ailesinin mezarları, kubbelerinde sıva ile işlenmiş ananas motiflerini içermektedir. Ananaslar, Hindistan'ın diğer bölgelerinde de zenginliğin göstergesi olarak kullanılmıştır. Örneğin, Coromandel kıyısında Endonezya pazarı için yaklaşık 1720 yılında üretilmiş olan kalamkari tekstiller, tekrarlayan ananas motifleriyle bezeli olup, Avrupa dantelli tekstillerini anımsatmaktadır. Bu eserler, Hint Okyanusu ile bağlantılı üretici ve tüketici ağlarının giderek küreselleşen dünyalarında, yeni zevk ve motifleri benimseme biçimlerini örneklemektedir (MAP Academy, t.y.).

Görsel 7

Uzun Kumaş, 1720, Cotton, 304.2 x 105.4 cm, Hindistan

(Kanisetti, t.y.).

Emerson House (1810) binasında ananas motifine yer verilmiştir. Ayrıca 17. yüzyılda Christopher Wren, kiliselerde ananas formundaki finialleri kullanmaya başlamıştır.

Görsel 8

Koloni Amerika'sında ananasın sembolizmi, Emerson Evi, Ananas motifin logoda ve evde kullanımı, 1810, ABD

(1810 Emerson House, 2018).

Şehirlerde Ananas Sembolizmi

Charleston'da ananas, evlere, kapılara, kıyafetlere ve eve taşınma hediyesi olarak kullanılan bir misafirperverlik simgesi olarak öne çıkmıştır (Miller, 1998). Ananasın tarihçesi, Kristof Kolomb'un Yeni Dünya'ya ikinci seferinde meyveyi keşfetmesine ve örneklerini Avrupa'ya götürmesine kadar uzanmaktadır. Nadiren bulunması ve tatlı bir meyve olması nedeniyle dönemin Avrupa toplumunda büyük ilgi görmüştür. Charleston'ın erken sömürge döneminde önemli bir liman şehri olması, ananasın egzotik toprakların ve uzak bölgelerin sembolü hâline gelmesini sağlamıştır. Bu bağlamda, uzun yolculuklardan dönen denizciler, güvenli bir şekilde vardıklarını göstermek için ananası mızraklara takmakta; komşular ise bir araya gelip yemek yemek veya hikâye paylaşmak için bu simge aracılığıyla davet edilmektedir.

Görsel 9

Charleston şehrinin meydanı, 1680, ABD

(Palmetto Blended, t.y.).

Charleston şehrinde ananas motifleri, şehrin merkezi ile sakinlerin evlerine kadar geniş bir alana yayılmıştır. Waterfront Park'taki Iconic Foundation, Charleston'daki en bilinen yerlerden biri olarak öne çıkmaktadır. Bu durum, ananasın şehrin kimliğine derinlemesine işlediğini göstermektedir (Palmetto Blended, t.y.).

Büyük Ananas Festivali ve The Big Pineapple

Avustralya'nın Sunshine Coast şehri, muhteşem plajları, yeşil iç bölgeleri ve canlı topluluk ruhuyla tanınmaktadır.

Bölgedeki birçok cazibe merkezi arasında öne çıkan simgesel yapı, Büyük Ananas (The Big Pineapple) olarak bilinmektedir. Bu yapı, hem yerli halk hem de turistler tarafından bölgenin zengin tarımsal mirasını ve turist destinasyonu olarak kalıcı cazibesini simgeleyen önemli bir sembol olarak kabul edilmektedir. Sunshine Coast'un Woombye bölgesinde yer alan Büyük Ananas, Avustralya'nın en ünlü "büyük objelerinden" biri olarak dikkat çekmektedir. 15 Ağustos 1971 tarihinde açılan yapı, başlangıçta Queensland'in gelişmekte olan ananas endüstrisini tanıtmak amacıyla Bill ve Lyn Taylor tarafından tasarlanan Sunshine Plantation'ın bir parçası olarak inşa edilmiştir. Ziyaretçiler, büyük ananasa hayran kalmış ve plantasyon turları ile ananas ikramları aracılığıyla bilgilendirici deneyimler sunulmuştur (Smith, 2005).

Görsel 10

Büyük Ananas (Sunshine Plantation), 1971, Avustralya

(Amber Werchon Property, t.y.).

The Big Pineapple'ın tarihi, Sunshine Coast topluluğunun tutkusunu ve direncini yansıtmaktadır. Ananas endüstrisine saygı niteliğindeki mütevazı başlangıçlarından, bölgenin önemli ve sevilen bir turizm destinasyonu haline gelmesine kadar uzanan süreçte The Big Pineapple, farklı kuşaklar için ilgi çekici bir odak noktası olmayı sürdürmektedir. Gelişimini sürdürürken ziyaretçilerini cezbetmeye devam eden bu simgesel yapı, Sunshine Coast'un kendine özgü mirasının ve dinamik ruhunun bir göstergesi konumundadır. Gerek yerel halk gerekse bölgeyi ziyaret edenler açısından The Big Pineapple'a yapılacak bir ziyaret; tarih, kültür ve eğlence unsurlarını içeren ve kaçırılmaması gereken bir deneyim vadetmektedir (Palmetto Blended, t.y.).

Animasyonda Ananas

Ananas, çeşitli animasyonlarda görsel bir unsur veya sembolik bir öğe olarak kullanılmıştır. Bu çalışmada ananasın animasyonda kullanımına dair örneklem, rastgele değil, belirli kriterler doğrultusunda seçilmiştir. Araştırmada, ananas imgesinin animasyonda kullanımını incelemek amacıyla belirli ölçütlere dayalı bir örneklem oluşturulmuştur. Bu kapsamda:

1. Ananasın doğrudan görsel veya anlatımsal işlev üstlendiği animasyonlar,
2. Kültürel temsiliyet açısından farklı coğrafya ve stüdyolara ait yapımlar,

3. Popüler kültürde geniş izleyici kitlesine ulaşmış, etkisi literatürde tartışılan animasyonlar tercih edilmiştir.

Bu ölçütler çerçevesinde seçilen animasyonlar; SpongeBob SquarePants (1999), Moana (2016), Madagascar (2005), Rio (2011), Lava (2014), Hotel Transylvania (2012) ve Cloudy with a Chance of Meatballs (2009) olmuştur. Örneklem, hem sinema filmi hem de televizyon dizilerini kapsayacak biçimde çeşitlendirilerek ananasın farklı bağlamlarda kullanımını ortaya koymayı amaçlamaktadır. Öncelikle ananasın yalnızca arka plan unsuru değil, aynı zamanda kültürel ve anlatısal bir işlev üstlendiği yapımlar tercih edilmiştir. Bu nedenle, SpongeBob SquarePants dizisinde ananasın ana mekân olarak konumlanması, Moana ve Rio gibi yapımlarda tropikal atmosferi güçlendirmesi, Hotel Transylvania ve Cloudy with a Chance of Meatballs'ta mizahi öğelerle ilişkilendirilmesi araştırma kapsamına alınmıştır. Böylelikle farklı türler ve üretim bağlamları üzerinden ananasın animasyondaki çok katmanlı temsilleri incelenmiştir. Ananas, çeşitli animasyonlarda görsel bir unsur veya sembolik bir öğe olarak kullanılmıştır.

1. SüngerBob KarePantolon (SpongeBob SquarePants): Ananasın en ünlü kullanımı, SüngerBob'un ev olarak bir ananasın içinde yaşadığı bu popüler animasyon dizisindedir.
2. Moana (2016): Bu animasyonda ananas, tropikal adalarda yetişen ve ada halkı tarafından tüketilen meyvelerden biri olarak gösterilir.
3. Madagaskar (Madagascar, 2005): Orman ve tropikal sahnelerde ananas, diğer meyvelerle birlikte arka planda görülebilir.
4. Rio (2011): Brezilya'nın tropikal pazar yerleri ve doğasında ananas sıkça yer alır.
5. Lava (2014, Pixar Kısa Filmi): Aşk temalı bu kısa animasyonda, adada geçen sahnelerde ananas bulunur.
6. Otel Transilvanya (Hotel Transylvania, 2012): Otelde sunulan yiyecek ve içeceklerin içinde ananas da görülmektedir.
7. Köfte Yağmuru (Cloudy with a Chance of Meatballs, 2009): Gökyüzünden düşen yiyecekler arasında ananas da yer almaktadır.

SüngerBob KareŞort'un ikametgâhı olan 124 Conch Street, karakterin evcil salyangozu Gary ve evcil deniz tarağı Shelley ile birlikte yaşadığı ananas biçimindeki yapıdır. Üç katlı ve tam donanımlı olan bu ev, ilk kez "Yardım Aranıyor" adlı pilot bölümde izleyiciye sunulmuştur. Konum itibarıyla Bikini Bottom'un banliyö bölgesinde, Krusty Krab ve Chum Bucket restoranlarına yakın mesafede yer almakta; Squidward ve Patrick'in evleri ile aynı sokak üzerinde bulunmasıyla dikkat çekmektedir. Ev, Krusty Krab ve Chum Bucket'a yakın olmasına karşın, dizideki görsel kurguda bu restoranlar ananas evden doğrudan görünmemektedir. Yapının kökenine ilişkin anlatı ise "Truth or Square" adlı televizyon filminde aktarılmakta; burada deniz üzerinde seyreden bir

gemiden düşen ananasın kara parçasına ulaşarak eve dönüştüğü sahnelenmektedir (Amber Werchon Property, t.y.).

Görsel 11

Sünger Bob evi, SüngerBob Animasyonu, 1999, ABD

(Fandom, t.y.).

SüngerBob KareŞort'un evinin ananas biçiminde tasarlanmasının ardında belirli kültürel ve estetik referanslar bulunmaktadır. Dizinin yaratıcısı Steven Hillenburg, Polinezya kültüründen ilham almış; özellikle bu kültürde yaygın biçimde kullanılan çiçek desenleri ve ananas imgesi, karakterin evine yansıtılmıştır. Hillenburg ayrıca, deniz canlılarının koku alma duyularına olan ilgisi nedeniyle, SüngerBob'un "ananas kokusunu seveceğini" düşündüğünü belirtmiştir. Bu bağlamda, ananas evi yalnızca mimari bir kurgu değil, aynı zamanda kültürel bir sembol olarak ele alınabilir. Dizinin Home Sweet Pineapple (S1E5) bölümünde evin kurtçuklar tarafından tüketilmesi, yapının organik bir meyve olarak sunulduğunu göstermektedir. Bölüm sonunda SüngerBob'un evini yeni bir ananas ile değiştirmesi, ananasın gerçekliği ve canlılığına yapılan göndermeyi pekiştirir (Fandom, t.y.). Bununla birlikte, kimi eleştirilerde evin biçimsel olarak yetişkin bir ananasta görülen spiral desenleri yansıtmadığı ve bu nedenle yapay bir görünüm sunduğu belirtilmiştir.

Ananas evin seçimi, Nickelodeon'un en uzun soluklu yapımlarından biri olan SpongeBob SquarePants'ın ikonik görsel kimliğini şekillendirmiştir. Nitekim bu imge, LEGO setlerinden moda ürünlerine ve Nickelodeon Hotels & Resorts Punta Cana'daki gerçek ananas villalarına kadar geniş bir kültürel yansıma alanı bulmuştur. Hillenburg'un ilk tasarımlarında farklı deniz temalı evler öngörülmüş olsa da, Polinezya sanatında sıklıkla karşılaşılan ananas figürü, dizinin estetik bütünlüğü açısından belirleyici olmuştur (NickALive, 2021).

Ananas kullanılan animasyonlar 1. SüngerBob KarePantolon (SpongeBob SquarePants), 2. Moana (2016), 3. Madagaskar (Madagascar, 2005), 4. Rio (2011), 5. Lava (2014, Pixar Kısa Filmi), 6. Otel Transilvanya (Hotel Transylvania, 2012), 7.

Köfte Yağmuru (Cloudy with a Chance of Meatballs, 2009) dir. Bu animasyonlarda ananasın kullanım biçimleri:

1. Ana Mekan veya Dekoratif Öge Olarak: Bu kategoride ananas, doğrudan animasyonun önemli bir mekânı veya dekoratif bir unsur olarak karşımıza çıkar. SüngerBob KarePantolon (SpongeBob SquarePants) → Ana karakter SüngerBob'un evi, okyanus tabanında bulunan bir ananastır. Bu kullanım, sıra dışı ve mizahi bir öge yaratırken, aynı zamanda SüngerBob'un neşeli ve renkli kişiliğini vurgular.
2. Tropikal ve Egzotik Bir Atmosfer Yaratmak İçin: Ananas, tropikal ve sıcak iklimleri temsil eden bir meyve olduğundan, birçok animasyonda doğal ortamın bir parçası olarak yer alır. Moana (2016) → Pasifik adalarında geçen bu animasyonda ananas, diğer tropikal meyvelerle birlikte doğanın ve yerel kültürün bir parçası olarak gösterilir. Madagaskar (2005) → Madagaskar adasındaki vahşi doğada ananas, diğer tropikal meyvelerle birlikte arka planda görülür.
3. Yiyecek veya İçecek İçinde Kullanımı: Bazı animasyonlarda ananas, karakterlerin tükettiği bir yiyecek veya içecek olarak kullanılır. Hotel Transylvania (2012) → Ananas, otelde sunulan yiyecek ve içeceklerde yer alır. Vampirlerin ve diğer yaratıkların alışılmadık yemek tercihleri arasında bulunabilir. Cloudy with a Chance of Meatballs (2009) → Gökyüzünden düşen devasa yiyecekler arasında ananas da yer almaktadır. Bu kullanım, absürt ve mizahi bir anlatımı güçlendirmektedir.
4. Kültürel veya Sembolik Bir Anlam Taşıyan Kullanımlar: Ananas, bazı kültürlerde misafirperverliği, sıcak karşılamayı ve dostluğu temsil eden bir semboldür. Rio (2011) → Brezilya'nın tropikal doğası ve kültürü içinde ananas, yerel pazar sahnelerinde görülerek otantik atmosferin bir parçası olur. Lava (2014, Pixar Kısa Filmi) → Ananas, aşk ve doğa arasındaki bağın bir temsili olarak arka planda yer alır.

Ananas, animasyonlarda genellikle egzotik bir atmosfer yaratmak, mizahi öğeler eklemek veya sembolik anlamlar taşımak amacıyla kullanılır. Bazı durumlarda (örneğin SpongeBob SquarePants) önemli bir mekan unsuru haline gelirken, bazı yapımlarda sadece arka plan detayı olarak bulunur. Kültürel ve sembolik açıdan değerlendirildiğinde, ananas genellikle sıcaklık, dostluk ve tropikal yaşam tarzıyla ilişkilendirilir.

Tablo 1

Animasyonlarda Ananasın kullanımı

Animasyon	Ananasın Kullanımı	Sembolik Anlam
SpongeBob SquarePants	SüngerBob'un evi	Eğlence, sıradışılık, absürt mizah
Moana (2016)	Tropikal doğada bir meyve	Doğa, yerel kültür, bereket
Madagascar (2005)	Ormanda ve doğada bulunan bir meyve	Egzotizm, keşif ruhu
Hotel Transylvania (2012)	Yemeklerin içinde	Mizahi ve absürt mutfak kültürü

Tablo 1 devamı

Animasyon	Ananasın Kullanımı	Sembolik Anlam
Cloudy with a Chance of Meatballs (2009)	Gökyüzünden düşen yiyeceklerden biri	Abartı, komedi, absürdizm
Rio (2011)	Tropikal pazarlarda yer alıyor	Kültürel zenginlik, otantiklik
Lava (2014, Pixar Kısa Filmi)	Aşk temasında arka planda	Doğa ile romantizmin birleşimi

Sonuç ve Öneri

Ananas motifi yalnızca botanik ve tarımsal bir unsur olarak değil, aynı zamanda mimari, din ve kültürel sembolizm alanlarında da kullanılmıştır. Özellikle Batı mimarisinde ve dekoratif sanatlarda ananas figürü, misafirperverlik ve refahın bir göstergesi olarak kabul edilmiş; kilise süslemelerinden bahçe tasarımlarına kadar farklı bağlamlarda yer bulmuştur. Sömürge döneminde ananasın Avrupa'ya taşınması, bu meyvenin egzotik ve lüks bir sembol olarak konumlanmasına yol açmış; bu anlamlandırma daha sonraki yüzyıllarda hem dini hem de seküler yapılarla süsleme unsuru olarak kullanılmasına zemin hazırlamıştır. Günümüzde ise ananas imgesi, grafik tasarımdan ürün ambalajına, çağdaş sanat eserlerinden popüler kültür ürünlerine kadar uzanan geniş bir yelpazede yeniden yorumlanmakta; tarihsel kökeninden beslenerek modern tasarım pratiklerine entegre edilmektedir. Böylelikle ananas, yalnızca biyolojik bir tür olmanın ötesinde, tarihsel süreklilik içinde değişen anlam katmanlarıyla kültürel ve estetik bir simgeye dönüşmüştür. Öneri olarak, tasarım ve animasyon çalışmalarında kullanılacak objelerin yalnızca estetik kaygılarla değil, aynı zamanda taşıdıkları sembolik ve kültürel anlamlarla birlikte ele alınması önerilmektedir. Bu yaklaşım, görsel üretimlerin yalnızca biçimsel değil, aynı zamanda içeriksel düzeyde de zenginleşmesini sağlayacaktır. Objelerin tarihsel, mitolojik, dini ya da toplumsal bağlamlarıyla birlikte değerlendirilmesi; hem tasarımın anlam katmanlarını çoğaltacak hem de kültürel sürekliliğin çağdaş görsel dile aktarılmasına katkıda bulunacaktır.

Bu doğrultuda, tasarımcıların ve animatörlerin farklı kültürlerden gelen sembollerini incelemesi, disiplinlerarası araştırmalara yönelmesi ve özellikle sanat tarihi, antropoloji ve kültürel çalışmalar alanlarından beslenmesi önem arz etmektedir. Böylelikle ortaya konan eserler yalnızca görsel birer ürün değil, aynı zamanda kültürel hafızayı canlı tutan ve toplumlar arası etkileşimi güçlendiren araçlar haline gelecektir. Ayrıca bu yaklaşım, izleyici ya da kullanıcıların söz konusu sembollerin kökenlerini tanımasına, farklı kültürel bağlamları öğrenmesine ve böylece toplumsal düzeyde kültürel farkındalığın artmasına hizmet edecektir. Bu bağlamda, özellikle eğitim, medya ve yaratıcı endüstrilerde ananas örneğinde olduğu gibi, gündelik bir objenin sembolik anlamları üzerinden tasarıma yön vermek, hem kültürel mirasın korunmasına hem de çağdaş görsel kültürün

zenginleşmesine katkı sağlayabilecek bir yöntem olarak değerlendirilebilir.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Çıkar Çatışması: Yazar, çıkar çatışması olmadığını beyan etmiştir.

Finansal Destek: Yazar, bu çalışma için finansal destek almadığını beyan etmiştir.

Yapay Zekâ Kullanımı: Yazar, bu çalışma için yapay zekâ destekli uygulama kullanmadığını beyan etmiştir.

Peer-review: Externally peer-reviewed.

Conflict of Interest: The author has no conflicts of interest to declare.

Financial Disclosure: The author declared that this study has received no financial support.

Use of Artificial Intelligence: The author declared that they did not use an AI-supported application for this work.

Kaynaklar

- 1810 Emerson House. (2018, August 12). *Pineapples = hospitality*. 1810emerson. 14 Ocak 2025 tarihinde <https://1810emerson.com/pineapples-hospitality/> adresinden alındı.
- Amber Werchon Property. (t.y.). *The big pineapple: A sweet slice of Sunshine Coast history*. Amber Werchon. 17 Ocak 2025 tarihinde <https://www.amberwerchon.com.au/the-big-pineapple-a-sweet-slice-of-sunshine-coast-history> adresinden alındı.
- Americanindian. (t.y.). *Bull snout that does not respect, Mexico*. Americanindian. 14 Ocak 2025 tarihinde https://americanindian.si.edu/collections-search/object/NMAI_281023 adresinden alındı.
- Anderson, M. (2015). *Fruits of power: The pineapple in Baroque and Rococo art*. Princeton University Press.
- Coade. (t.y.). *Ananas finallerinin kullanımı, 18.yüzyıl, Chiswick evi, Londra*. COADE. 14 Ocak 2025 tarihinde <https://coade.co.uk/our-process/pineapple-history> adresinden alındı.
- Coade. (t.y.). *Ananas finallerinin kullanımı, 18.yüzyıl, Dunmore, İskoçya*. COADE. 14 Ocak 2025 tarihinde <https://coade.co.uk/our-process/pineapple-history/> adresinden alındı.
- Coade. (t.y.). *Discover the symbolic significance of pineapples and pine cones in neo-classical architecture*. COADE. 14 Ocak 2025 tarihinde <https://coade.co.uk/our-process/pineapple-history/> adresinden alındı.
- Fandom. (t.y.). *SpongeBob squarepants' house*. Encyclopedia SpongeBolia. 17 Ocak 2025 tarihinde https://spongebob.fandom.com/wiki/SpongeBob_SquarePants%27_house adresinden alındı.
- Goldstein, D. (2003). *The exotic in western art: Pineapples and their symbolism*. Cambridge University Press.
- Kanisetti, A. (t.y.). *Tracing early globalisation through the pineapple*. MAP Academy Blog. 14 Ocak 2025 tarihinde <https://mapacademy.io/tracing-early-globalisation-through-the-pineapple/> adresinden alındı.

Literary Devices Editors. (2013). *Metaphor*. Literary Devices. 30 Aralık 2024 tarihinde <http://literarydevices.net/metaphor/> adresinden alındı.

MAP Academy. (t.y.). *Tracing early globalisation through the pineapple*. MAP Academy Blog. 14 Ocak 2025 tarihinde <https://mapacademy.io/tracing-early-globalisation-through-the-pineapple/> adresinden alındı.

Miller, P. (1998). *Tropical fruits in European still life paintings*. Oxford University Press.

NickALive. (2021). *The real reason why SpongeBob lives in a pineapple*. NickALive. 17 Ocak 2025 tarihinde <https://www.nickalive.net/2021/04/the-real-reason-why-spongebob-lives-in.html> adresinden alındı.

Nişanyan. (t.y.). *Ananas*. Nisanyan Sözlük. 30 Aralık 2024 tarihinde <https://www.nisanyansozluk.com/kelime/ananas> adresinden alındı.

Palmetto Blended. (t.y.). *The legend of the pineapple: Charleston's symbol of hospitality*. Palmetto Blended. 17 Ocak 2025 tarihinde <https://palmettoblended.com/blogs/news/the-legend-of-the-pineapple-charlestons-symbol-of-hospitality> adresinden alındı.

Quin, K. (2022). *The history meaning of pineapple*. Alexandani. 14 Ocak 2025 tarihinde <https://www.alexandani.com/blogs/the-wire/symbol-meaning-pineapple> adresinden alındı.

Rodriguez, E. (2020) *Tropical fantasies: The representation of pineapples in Latin American art*. University of Texas Press.

Sarah. (2012). *Pineapples: Social history, symbolism, delicious fruit*. Ragamuffinloveseat. 14 Ocak 2025 tarihinde <https://ragamuffinloveseat.wordpress.com/2012/12/11/pineapples-social-history-symbolism-delicious-fruit/#:~:text=In%20early%20Christian%20art%20of,prosper%2C%20worship%20as%20you%20will> adresinden alındı.

Smith, J. (2005). *Colonial aesthetics: The role of the pineapple in 18th century art and architecture*. Yale University Press.

Şahin-Çeken, K. (2022). Examination of tenth village works in the context of social and realistic art. *Social Science Development Journal*, 7(29), 26-37. <https://doi.org/10.31567/ssd.543>

Taylor, R. (2012). Symbolism in botanical art: The pineapple as a status icon. *Art History Review*, 12(3), 39-49.

Williams, H. (2017). *The pineapple in decorative arts and interior design*. Thames & Hudson.